

SHARE.MedWATER – Factsheet për Shqipërinë

Titulli i Projektit: Harmonizimi Strategjik dhe Përmirësimi i Burimeve në Mesdhe - Përparimi i Menaxhimit të Ujit përmes Burimeve Jo-Konvencionale

PAMJE E PËRGJITHSHME E PROJEKTIT

SHARE.MedWATER është një projekt Interreg Euro-MED që adreson mungesën në rritje të ujit në rajonin e Mesdheut duke promovuar përdorimin e burimeve ujore jo-konvencionale, siç janë uji i shiut dhe uji gri, përmes modeleve inovative të administrimit të ujit, të bazuara në komunitet dhe në nivel rrethi.

Projekti zbatohet nga një partneritet transnacional nga shtatë vende mesdhetare: Qipro, Itali, Spanjë, Shqipëri, Greqi, Francë dhe Maltë. Ai bashkon autoritetet publike, institucionet kërkimore dhe organizatat e shoqërisë civile për të zhvilluar, testuar dhe përmirësuar së bashku zgjidhje të qëndrueshme për ripërdorimin e ujit, të përshtatura për kontekstet lokale.

ROLI I SHQIPËRISË NË SHPËRNDARJEN.MedWATER

Në Shqipëri, SHARE.MedWATER zbatohet nga Instituti i Kërkimeve Urbane (URI), në bashkëpunim të ngushtë me Bashkinë e Gjirokastrës. Aktivitetet përqendrohen në ripërdorimin e ujërave të shiut bazuar në trashëgiminë kulturore, angazhimin e komunitetit dhe ndërtimin e kapaciteteve, duke iu përgjigjur sfidave lokale të stresit të ujit, duke ruajtur njëkohësisht identitetin kulturor.

PSE GJIROKASTËR?

Gjirokastra cilësohet nga një strukturë urbane historike dhe sisteme tradicionale të mbledhjes së ujit të shiut, të njohura në nivel lokal si "sterë". Këto sisteme përfaqësojnë një burim të rëndësishëm, por të pashfrytëzuar, për qëndrueshmërinë ndaj klimës dhe mungesës gjithmonë e në rritje të burimeve ujore. Thatësitat sezonale dhe kërkesa në rritje për ujë nxjerrin në pah nevojën për zgjidhje inovative dhe të përshtatura në nivel lokal për menaxhimin e ujit.

Aktivitetet e udhëhequra nga URI synojnë të rigjallërojnë këto sisteme tradicionale dhe të demonstrojnë se si zgjidhjet e bazuara në trashëgimi mund të kontribuojnë në menaxhimin modern dhe të qëndrueshëm të ujit. Për më tepër, ndërhyrja synon të rrisë sistemin e mbrojtjes nga zjarri në zonën historike në Gjirokastrë.

AKTIVITETE KRYESORE TË ZBATURA NGA IKU NË SHQIPËRI

1. Pilot i Ripërdorimit të Ujërave të Shiut të Bazuar në Trashëgimi

URI, në bashkëpunim të ngushtë me bashkinë e Gjirokastrës, drejton zbatimin e një projekti pilot në shkallë komunitare në Shqipëri, i fokusuar në restaurimin dhe riaktivizimin e sistemeve tradicionale të mbledhjes së ujit të shiut në Gjirokastrë.

Veprimet kryesore përfshijnë:

- Identifikimi i tre shtëpive që pranojnë të jenë pjesë e projektit për rehabilitimin e "sterës".
- Identifikimi dhe vlerësimi teknik i "sterës" së përzgjedhur
- Restaurimi dhe përmirësimi funksional i sistemeve të mbledhjes së ujërave të shiut
- Testimi i ripërdorimit të ujit të shiut për përdorime jo të pijshme, siç janë nevojat familjare dhe shërbimet publike si dhe mbrojtja nga zjarri
- Monitorimi i kursimit të ujit, performancës së sistemit dhe qëndrueshmërisë sezonale

Këto restaurime synojnë të demonstrojnë një zgjidhje me kosto të ulët dhe të përsëritshme për qytetet historike që përballen me mungesë uji. Por gjithashtu, të promovojë vlerat historike dhe turistike të strukturave antike arkitekturore.

2. Modeli i Menaxhimit të Ujit në Komunitet

URI, në bashkëpunim me bashkinë, mbështet krijimin e një modeli komunitar SHARE.MedWATER në Gjirokastrë, i frymëzuar nga qasjet e menaxhimit të burimeve të bazuara në komunitet duke replikuar sistemin e grumbullimit të ujit të shiut në shkallë komunitare.

Elementet kryesore:

- Angazhimi i familjeve, institucioneve lokale dhe aktorëve bashkiakë
- Përkufizimi i qeverisjes dhe marrëveshjeve të ndarjes për ujin e shiut të mbledhur
- Vlerësimi i pranimi shoqëror dhe pjesëmarrjes në komunitet

Modeli promovon përgjegjësinë e përbashkët dhe pronësinë lokale të burimeve ujore.

3. Mbështetje Rregullatore dhe Teknike

URI kontribuon me ekspertizë shqiptare në punën analitike dhe të lidhur me politikat e projektit duke:

- Rishikimi i kuadrit rregullator kombëtar që lidhet me mbledhjen e ujërave të shiut dhe ripërdorimin e ujit
- Mbështetja e intervistave dhe vlerësimeve mbi pranueshmërinë e ujit të trajtuar dhe të ripërdorur
- Përputhja e rezultateve të pilotit me zhvillimet e politikave kombëtare dhe të BE-së për ujin

4. Ndërtimi i Kapaciteteve dhe Transferimi i Njohurive

Për të siguruar qëndrueshmëri dhe replikim, URI do të:

- Organizojë evente lokale për ndërtimin e kapaciteteve dhe vizita studimore në vendet që po zbatojnë të njëjtat ndërhyrje.
- Ndajë rezultatet e pilotit me bashkitë, profesionistët dhe politikëbërësit
- Mbështetë replikimin e modelit në nivel bashkie dhe rrethi

PËRFITIMET E PRITSHME PËR BASHKINË E GJIROKASTËRIT

- Rritja e qëndrueshmërisë ndaj mungesave sezonale të ujit dhe thatësirave
- Rritja e qëndrueshmërisë dhe reagimit ndaj rrezikut nga zjarri në zonën historike
- Demonstrim praktik i zgjidhjeve të bazuara në trashëgimi dhe të adaptueshme ndaj klimës
- Të dhëna të bazuara në prova për planifikimin dhe investimet komunale
- Rritja e vizibilitetit të bashkisë Gjirokastrës si një praktikë e mirë mesdhetare në menaxhimin e qëndrueshëm të ujërave